A COVID-19 pandémia hatása a reumatológiai betegekre / The effect of the COVID-19 pandemic on patients with Rheumatoid Arthritis

Auer Milán, Jancsó Marcell Bonifác, Schaadt Nóra, Somogyi-Végh Anna, Botz Lajos, Vida Róbert

PTE GYTK Gyógyszerészeti Intézet és Klinikai Központi Gyógyszertár

7624 Pécs, Rókus utca 2. és Honvéd utca 3.

BEVEZETÉS ÉS CÉLKITŰZÉS

Az elmúlt években a bővülő terápiás lehetőségek mellett komoly kihívást jelent a reumatológiai betegek kezelésében a COVID-19 pandémia. A növekvő gyógyszerkincs mellett újabb gyógyszerhatást befolyásoló tényezők is megjelentek a fertőzés és a különböző vakcinák képében. Ezért is tűztük ki célul, hogy megvizsgáljuk a pandémia hatását a betegek gyógyszeres terápiájára és egyéb, kiegészítő termék alkalmazására. Ezen felül a fertőzésen való átesés, átoltottság és a potenciális gyógyszerkölcsönhatások számszerűsítése is a munkánk részét képezte.

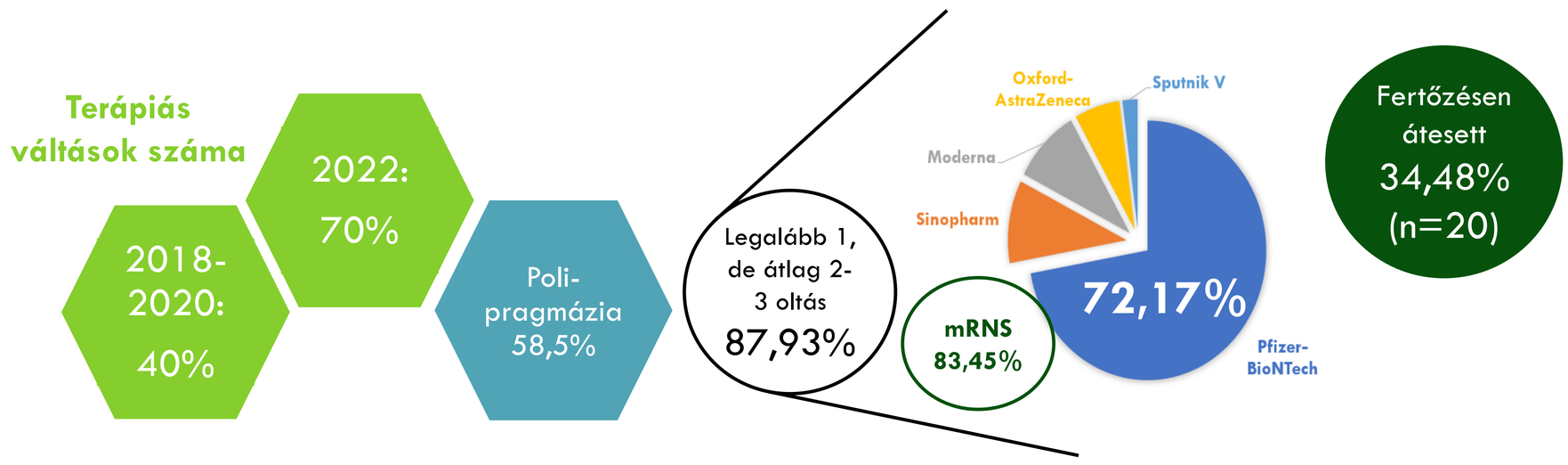
MÓDSZERTAN ÉS EREDMÉNYEK

A Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ Reumatológiai és Immunológiai Klinika és Bőr-, Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinika gyógyszerkiadó helyiségében 2022. január-május hónapokban a gyógyszerkiadás során a betegekkel személyes interjút végeztünk a Pécsi Tudományegyetem Regionális Kutatásetikai Bizottság engedélyével ellátott 33 kérdésből álló kérdőívünk segítségével, mely egy interakciós, egy motivációs és egy COVID-19 kérdőívből állt össze. A nyert adatokat a megelőző kórtörténettel és a dokumentált gyógyszeres kezeléssel a medikai rendszerben elérhető ambuláns lap és a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK) tételes jelentőfelületén szereplő adatok felhasználásával egészítettük ki. Kölcsönhatás szűrésre az UpToDate Lexicomp® Drug Interactions adatbázisát használtuk.

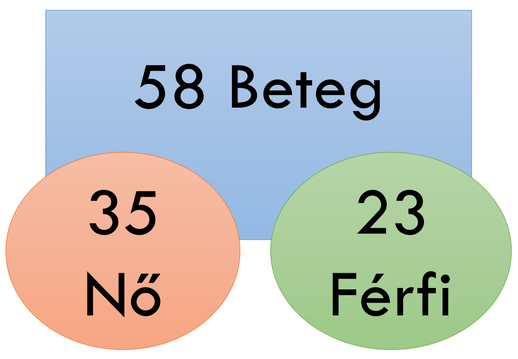
A megkérdezett 35 női beteg (átlagéletkor: 63,53 év ±13,82) és 23 férfi beteg (átlagéletkor: 53,54 év ±12,96) átlagosan 7,17 éve ±4,12 kapott biológiai vagy célzott készítményt, míg az átlag betegaktivitási index DAS28: 3,15±1,17 és BASDAI: 5,29±5,52 volt. 40 betegnél történt terápiás váltás, összesen 108 alkalommal. A betegek 87,93% (51/58) alkalmazott valamilyen kiegészítő terméket, elsősorban C- vagy D-vitamint. A koronavírus fertőzésen a betegek 34,48% esett át, míg az átoltottság 87,93%-os volt. A betegek 83,45%-a legalább egy mRNS vakcinát kapott. Betegcsoportunkban az influenza vakcinával való átoltottság 36,21% volt, míg csupán a betegek 5,17% részesült Pneumococcus elleni védőoltásban a megkérdezést megelőző fél évben. 11-11-11 beteg kapott adalimumab, etanercept vagy tocilizumab, 7 golimumab, 3 tofacitinib, 3 certolizumab pegol, 3 baricitinib, 2 secukinumab, és 1 ixekizumab kezelést. A súlyos (X és D kategória) interakciós jelzések száma összesen 216 volt, 135 esetben vakcina és 58 esetben monoklonális antitest vagy célzott terápia szerepelt, mint interakciós fél.

A pandémia hatása a felmérésre:

1. Hosszabb engedélyeztetési eljárás
2. Plusz adatvédelmi engedély beszerzése
3. Gyógyszer kiváltását hozzátartozó végzi
4. 1 hónap vs. 3 hónap
5. Betegek „menekülnek” a kórházból a fertőzés kockázatának csökkentése érdekében

Engedélyszám:
9007-PTE 2021.
Adatvédelmi engedély:
KK/1225-2/204
2022. január 1. – 2022. december 31.

Gyógyszeralkalmazás áttekintése

Medikai rendszer (ambuláns lap)
+
NEAK tételes jelentő felülete (adatlap)

Közvetlen beteginterjú (15-25 perc, 33 kérdés)

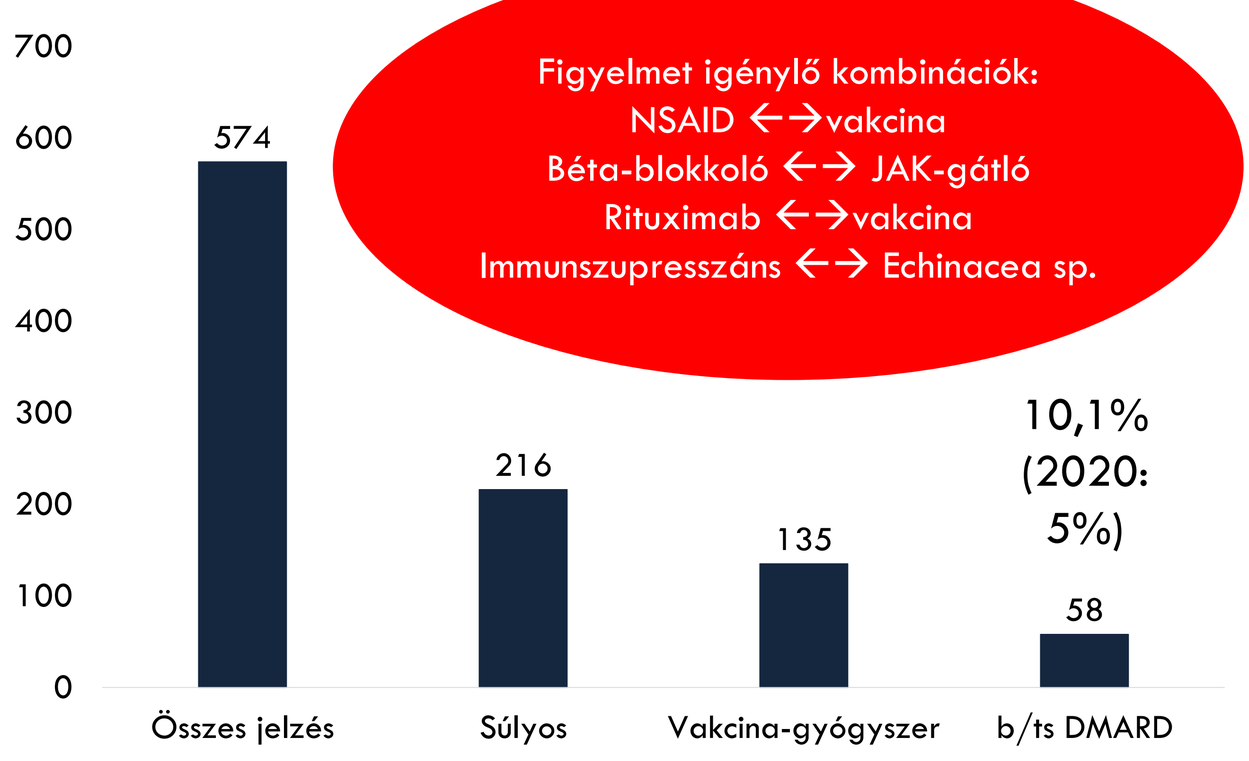
Interakciós Kérdőív (10)

Motivációs Kérdőív (1)

Covid-19 Kérdőív (22)

UpToDate®

Lexicomp® Drug Interactions

Figyelmet igénylő kombinációk:
NSAID ←→vakcina
Béta-blokkoló ←→ JAK-gátló
Rituximab ←→vakcina
Immunszupresszáns ←→ Echinacea sp.

10,1% (2020: 5%)

Interakció szűrés limitációi:
- „Helyettesítés” pl.: trimetazidin
- Adatbázisban nem található CAM terápiák
- Adatbázisban nem szerepeltek a COVID-19 vakcinák
- SmPC (?)
- Vakcina beadás ideje!
- Mit veszünk súlyos kategóriának?

Influenza elleni védőoltás 36,21%

Pneumo-coccus elleni védőoltás 5,17%

KÖVETEZTETÉSEK

Annak ellenére, hogy az adatbázisok a biológiai vagy célzott hatóanyagok kölcsönhatásaival folyamatosan bővülnek, a vakcinákkal való kölcsönhatás vizsgálatára nem mindegyik adatbázis képes és önmagában az alkalmazási előíratok nem alkalmasak ezen interakciók szűrésére. Az újonnan reumatológiai indikációt kapó készítmények hatóanyagai is interakciós potenciállal rendelkeznek, míg a korábbi hatóanyagok (pl.: NSAID) az oltásokhoz kapcsolódó antitest választ is befolyásolhatják. A gyógyszerkiadást és gyógyszeralkalmazás áttekintést ki kell egészíteni ilyen tartalommal is a betegek biztonságos és sikeres gyógyszeres terápiájának, illetve megfelelő vakcinációs státuszának kialakításához.

Recommendation

2019 update of EULAR recommendations for vaccination in adult patients with autoimmune inflammatory rheumatic diseases

Victoria Furer [1,2] Christien Rondaan,[3,4] Marloes W Heijstek,[5] Nancy Agmon-Levin [2,6] Sander van Assen,[7] Marc Bijl,[8] Ferry C Breedveld,[9] Raffaele D'Amelio,[10] Maxime Dougados [11] Meliha Crnkic Kapetanovic [12] Jacob M van Laar [13] A de Thurah [14] Robert BM Landewé [15,16] Anna Molto [11] Ulf Müller-Ladner,[17] Karen Schreiber,[18,19] Leo Smolar,[20] Jim Walker,[21] Klaus Warnatz,[22] Nico M Wulffraat [23] Ori Elkayam [1,2]

Recommendation

1. Influenza vaccination should be strongly considered for the majority of patients with AIIRD.

2. Pneumococcal vaccination should be strongly considered for the majority of patients with AIIRD.

Kórházi gyógyszerészek 2022. évi Szimpóziuma
Eger
2022. augusztus 26-28.